

KIS-742 – Gl. exposé

(GE – 31 12 01)

A-dal d'an despizadur : "(ober ur) pennad komz pe skrid evit deskrivañ devoudoù, evit reiñ da anaout ur meno, ur gudenn, un erbar, un disoc'h", n'eus evit c'hoazh verb na pennanv resis ebet e brezhoneg. Ar re bet arveret betek henn er yezh lennegel ha kempred, a gaver er geriadurioù a-dal da Gl. *exposer* ha deveradoù, zo :

EXPOSER déduire, expliquer, faire connaître ; raconter *diskléria* [...] ; *rei* ou *lakaad da anaout* ; *danévella* (GON.FB., p. 320).

EXPOSITION narration *danével* ou *dianével* ; explication, interprétation *diskleriadur*, *skléridigez*, *goulou* (GON.FB., p. 321).

EXPOSER [...] en paroles *diskleria*, *displega* (VFBR.Vall., p. 230).

EXPOSER en parlant *diskouez*, *danevell*, *dezrevell*, *-li*, *dizoloï*, *diskleria*, *displega* (VALL., p. 286).

EXPOSE *taolenn-verr*, *berr-daolenn*, *diskouez*, *diskleria*, *-riadur* (VALL., p. 285-286).

EXPOSE *berrzispiegadur* (DFBH., p. 156).

EXPOSER *displegañ* ; *dezrevell* ; *plaenaat* (GAGB., p. 91).

EXPOSER *danevellañ*, *diskouez* (GEAK., p. 83).

EXPOSE *berrzispieg* (GEAK., p. 83).

Ar pevar verb a gaver an aliesañ, o unan pe en o deveradoù, zo Br. *displegañ*, *diskleriañ*, *dezrevellañ*, *danevellañ*. Hogen :

Br. *displegañ* a dalvez ivez "reiñ ar perag eus" (Gl. *expliquer*) ;

Br. *diskleriañ* a gennot alies un haeriñ, ur mennout, un devredañ, ur gourlakaat, ur reiñ da anaout e sell d'un ober (Gl. *déclarer*) ;

Br. *dezrevell* a arverer er Brederouriezh gant ar ster hollek "bomm lavar a zo dezhañ un unded furmel, a zo drezañ e unan un unvez lavar klok" (Gl. *énoncé*) (sl. KIS-418, La-10, p. 36 ; KIS-522, La-11, p. 94) ;

Br. *danevell*, nesster da Gl. *exposé*, zo neoazh strishoc'h e erdal : "deskrivadenn reizhiadek eus un dalc'h obererezh" (Gl. *rapport, compte rendu*) ; arveret e vez ivez el Lennegezh evel kenster da Br. *kevellenn*.

En hevelep ardremez eus ar steregor e kaver e brezhoneg kempred ur guchennad termenou o tennañ da embregoù diseurt al lavar : *arwerc'hañ* "traiter" ; *dezgeriañ* "énoncer, formuler" e-kichen *dezrevellañ* ; *dezleañ* "disserteser" ; *dispakañ* "développer" ; *erganañ* "énoncer (une proposition), déclarer" ; *erouezañ* "présenter" ; *ezlizhañ* "commenter, interpréter, exégèse" ; *kennaouiñ* "communiquer" ; *leadur* conférence ; *darleadur* "cours, conférence" ; *darlizhenn* "cours, leçon, conférence" ; *erganad* "proposition" ; *pleustrad* "traité", h.a.

Merzhout a reomp e chom antizhet an taredad m'emañ Gl. *exposé, exposer*. Ar yezhour zo evel loman un nijerez o tislaoškiñ harzlammerion, dindanañ bukennoù a-strew dre an douaregor. A-wechoù ez emgav an harzlammer dik war ar vukenn, alies e kouezh hebiou en ardro anezhi. Heñvel dra, hanc'herioù ur yezh a c'hoarvez dezho klotañ razh gant hanc'herioù ur yezh all ; peurliesañ avat e vez bras pe vrasoc'h an disklot. D'ar yezhour neuze da lestrañ harzlammerion a-walc'h — da stigmañ ur rouedad stank a hanc'herioù war-benn goleiñ ar steregor.

En degouezh, a-douez an holl stirannoù o tennañ d'ar "reiñ da anaout" e hañval *-heb-* bezañ an hini azasañ.

Kb. *hebu* "to speak, say, utter, relate, declare" (GPC 1830). Br. *hebiñ* "kemer perzh er gedvuhez dre al lavar" (sl. KIS-291, La-08, pp. 170-172 ; KIS-500, La-10, pp. 391-392). Br. *hebad* "bomm a zo parzh kevanek er realezh, nad eo ket un unvez klok drezañ e unan enta", a-zigemm en doare-se diouzh an *dezrevell* (KIS-522, La-11, p. 94).

Berr an hent evit tremen eus "ober ur pennad (komz pe skrid) war" da "hebiñ war". Alese, a-dal da Gl. *exposer* er c'hemeradur desellet amañ, e kinnigan Br. **arhebiñ** hag, a-dal da Gl. *exposé*, Br. **arhebad g.-où**.